

مدل‌یابی سبک فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی در اضطراب سخنرانی با میانجی‌گری کمال‌گرایی دانش‌آموزان^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۲/۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۶/۲۴

سید محمد امین هوشمند میرحسینی^۲، امان‌الله سلطانی^{۳*}، میترا کامیابی^۴، نجمه حاجی‌پور عبایی^۵

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: سبک فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی می‌توانند تأثیرات عمیقی بر سلامت روانی و اجتماعی دانش‌آموزان بگذارند. اضطراب سخنرانی یکی از مشکلات شایع در این گروه سنی است که ممکن است تحت تأثیر این سبک‌های تربیتی و باورهای نادرست قرار گیرد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف مدل‌یابی نقش سبک فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی در اضطراب سخنرانی با توجه به نقش میانجی کمال‌گرایی در دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه انجام شد.

روش: پژوهش حاضر توصیفی، از نوع همبستگی و معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر متوسطه اول شهر کرمان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ است که ۵۶۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های والدگری هلیکوپتری پیستلا و همکاران (۲۰۲۰)، باورهای غیرمنطقی جونز (۱۹۶۸)، کمال‌گرایی مثبت و منفی توسط تری شورت و همکاران (۱۹۹۵) و پرسش‌نامه اضطراب سخنرانی مک کوبی (۱۹۷۰) استفاده شده‌است. داده‌ها با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: مدل نقش سبک فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی در اضطراب سخنرانی با توجه به نقش میانجی کمال‌گرایی در دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه از برازش قابل قبولی برخوردار است. بطوری‌که بین فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی با کمال‌گرایی و اضطراب سخنرانی رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/05$). و کمال‌گرایی در رابطه فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی با اضطراب سخنرانی نقش میانجی دارد ($p < 0/05$).

نتیجه‌گیری: سبک فرزندپروری هلیکوپتری، باورهای غیرمنطقی و کمال‌گرایی نقش‌های مهمی در افزایش اضطراب سخنرانی دارند. کمال‌گرایی به‌عنوان یک متغیر میانجی، این رابطه‌ها را تقویت کرده و بر سلامت روانی و اجتماعی دانش‌آموزان تأثیرگذار است.

کلمات کلیدی: فرزندپروری هلیکوپتری، باورهای غیرمنطقی، اضطراب سخنرانی، کمال‌گرایی.

۱. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری نویسنده اول است.

۲. دانشجوی دکتری، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

۳. استادیار، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

*نویسنده مسئول: amanallahsoltani@iau.ac.ir

۴. استادیار، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

۵. استادیار، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

Modeling the Helicopter Parenting Style and Irrational Beliefs in Speech Anxiety: The Mediating Role of Perfectionism Among Female Middle School Students¹

Received: 2025/4/20   Accepted: 2025/9/14

Seyyed Mohammad Amin Houshmand Mirhosseini², Amanollah Soltani^{3*}, Mitra Kamyabi⁴,
Najmeh Hajipour Abaei⁵

Original Article

Abstract

Introduction: Helicopter parenting style and irrational beliefs can have profound effects on the psychological and social well-being of adolescents. Speech anxiety is a prevalent issue among this age group, which may be influenced by these parenting styles and cognitive patterns. The present study aims to model the relationship between helicopter parenting style and irrational beliefs with speech anxiety, considering the mediating role of perfectionism among female middle school students.

Methods: This descriptive-correlational study employed structural equation modeling. The statistical population consisted of all female middle school students in Kerman city during the academic year 2023–2024. A total of 560 students were selected using multi-stage cluster sampling. Data were collected using the Helicopter Parenting Questionnaire (Pistella et al., 2020), the Irrational Beliefs Scale (Jones, 1968), the Positive and Negative Perfectionism Questionnaire (Terry-Short et al., 1995), and the Personal Report of Communication Apprehension (McCroskey, 1970). Data were analyzed using structural equation modeling.

Results: The proposed model examining the relationship between helicopter parenting style and irrational beliefs with speech anxiety, with perfectionism as a mediating variable among female middle school students, demonstrated an acceptable fit. Significant relationships were found between helicopter parenting, irrational beliefs, perfectionism, and speech anxiety ($p < 0.05$). Furthermore, perfectionism mediated the relationship between helicopter parenting and irrational beliefs with speech anxiety ($p < 0.05$).

Conclusion: Helicopter parenting style, irrational beliefs, and perfectionism play significant roles in increasing speech anxiety among adolescents. Perfectionism, as a mediating variable, appears to strengthen these relationships and thereby impacts the psychological and social well-being of students.

Keywords: Helicopter Parenting, Irrational Beliefs, Speech Anxiety, Perfectionism.

1. This article is derived from the doctoral thesis of the first author.

2. Ph.D. Candidate, Department of Educational Sciences and Psychology, Ke.c., Islamic Azad University, Kerman, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Ke.c., Islamic Azad University, Kerman, Iran.

*Corresponding author: amanallahsoltani@iau.ac.ir

4. Assistant Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Ke.c., Islamic Azad University, Kerman, Iran.

5. Assistant Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Ke.c., Islamic Azad University, Kerman, Iran.

مقدمه

اضطراب سخنرانی^۱ یکی از اختلالات روان‌شناختی رایج در دوران نوجوانی است که تأثیرات منفی زیادی بر ابعاد مختلف زندگی فرد، از جمله روابط اجتماعی، عملکرد تحصیلی و کیفیت زندگی دارد. اضطراب سخنرانی، که به‌عنوان ترس از صحبت کردن در جمع یا موقعیت‌های اجتماعی خاص شناخته می‌شود، می‌تواند موجب کاهش اعتماد به نفس، انزوا و محدودیت در برقراری ارتباطات اجتماعی شود (لین، کوئین، هه و ون^۲، ۲۰۲۰). این اختلال به‌ویژه در دوران نوجوانی که تغییرات اجتماعی، روانی و جسمی فراوانی رخ می‌دهد، می‌تواند مشکلات زیادی را برای فرد ایجاد کند (دِ جونگ^۳ و همکاران، ۲۰۲۱). افرادی که به این اختلال مبتلا هستند، ممکن است در موقعیت‌های اجتماعی که نیاز به بیان خود دارند، دچار علائم جسمی و روانی مختلفی از جمله تعریق، لرزش، خشکی دهان، تنگی نفس و سردرگمی ذهنی شوند. از این‌رو، شناسایی علل بروز این اضطراب و مطالعه عواملی که می‌توانند در بروز یا تشدید آن نقش داشته باشند، از اهمیت بالایی برخوردار است (پیری‌نین^۴ و همکاران، ۲۰۲۴). سخنرانی در حضور دیگران شایع‌ترین موقعیت ترسناکی است که در نمونه‌های عادی و دانشگاهی دیده شده‌است (کانکام و بوتنگ^۵، ۲۰۱۷)؛ برآوردهای شیوع آن از ۲۰ درصد تا ۳۴ درصد (اسپیریدونیس، دایلمانی زاد و نیقتینگاله^۶، ۲۰۲۴)، گزارش شده است.

یکی از مهم‌ترین عواملی که می‌تواند بر اضطراب سخنرانی نوجوانان تأثیر بگذارد، سبک فرزندپروری والدین است (کیرتیکا، سینگ، چان و کالتابیانو^۷، ۲۰۲۳). در این میان، سبک فرزندپروری هلیکوپتری^۸ به‌عنوان یکی از سبک‌های فرزندپروری هلیکوپتری شناخته شده است که در آن والدین کنترل بیش از حد بر زندگی فرزند خود دارند این نوع سبک فرزندپروری به والدینی اطلاق می‌شود که به‌صورت افراطی و مداوم در تلاشند تا تمامی جنبه‌های زندگی فرزند خود را کنترل کنند و از هرگونه اشتباه یا خطایی که ممکن است از طرف فرزندشان سر بزند جلوگیری کنند (اصغری و صحرانورد، ۱۴۰۴). این والدین معمولاً نظارت شدیدی بر رفتار، انتخاب‌ها، روابط اجتماعی و حتی فعالیت‌های تحصیلی فرزند خود دارند (قنبری، زیوری رحمان و شکوهی مقدم، ۲۰۱۳). نوجوانانی که تحت تأثیر این سبک فرزندپروری قرار دارند، اغلب احساس بی‌کفایتی، وابستگی و عدم استقلال می‌کنند (پرچی و بهرامی پور، ۱۴۰۳). این احساسات می‌توانند به‌طور مستقیم به افزایش اضطراب سخنرانی منجر شوند، زیرا نوجوانان ممکن است از ترس قضاوت منفی و عدم توانایی در انجام وظایف به‌صورت کامل، از حضور در موقعیت‌های اجتماعی و مشارکت در فعالیت‌های گروهی اجتناب کنند (عزیزی، کاوه فارسانی و حاجی حسنی، ۱۴۰۴). علاوه بر این، سبک فرزندپروری هلیکوپتری می‌تواند سبب شود که نوجوانان در مواجهه با فشارهای اجتماعی و ارزیابی‌های منفی در موقعیت‌های عمومی، دچار اضطراب و نگرانی‌های شدید شوند (بوتکین، ویگاس، کیپ، لیندستروم و مولینا^۹، ۲۰۲۱).

باورهای غیرمنطقی^{۱۰} یکی دیگر از عواملی است که می‌تواند در بروز اضطراب سخنرانی نقش داشته باشد (پین^{۱۱} و همکاران، ۲۰۰۹). این باورها به تفکرات و ارزیابی‌های نادرست و اغراق‌آمیز از خود، دیگران و دنیای پیرامون اطلاق می‌شود (سیامجتهی و همکاران، ۲۰۲۵). در واقع، باورهای غیرمنطقی شامل مجموعه‌ای از افکار منفی، غالباً غیرواقعی و غیرمنطقی است که فرد در

1. Speech Anxiety

2. Liu, Qian, He, Wen, & Li

3. de Jong

4. Pirinen

5. Kankam and Boateng

6. Spyridonis, Daylamani-Zad, & Nightingale

7. Keerthigha, Singh, Chan, & Caltabiano

8. Helicopter Parenting Style

9. Botkin, Wiggs, Kipp, Lindstrom, & Molina

10. Irrational Beliefs

11. Pine

آن‌ها خود و دیگران را به طور نادرست ارزیابی می‌کند (الیس ۱، ۲۰۱۵). در نوجوانانی که در معرض باورهای غیرمنطقی قرار دارند، نگرانی‌های بیش از حد در مورد سخنرانی در جمع، عدم پذیرش از طرف همسالان و قضاوت‌های منفی دیگران غالب است (مهدی زاده و زیوری، ۲۰۲۵). این نوع تفکرات به‌طور خاص می‌تواند به تشدید اضطراب سخنرانی در نوجوانان منجر شود. در حقیقت، باورهای غیرمنطقی می‌توانند موجب ایجاد یک حلقه معیوب از نگرانی‌های اجتماعی و اضطراب سخنرانی شوند که تا حد زیادی توانایی نوجوانان در برقراری ارتباط مؤثر را کاهش می‌دهد (فلاحی، نریمانی و عطادوخت، ۲۰۲۲).

کمال‌گرایی ۲ نیز یکی از ویژگی‌های شخصیتی است که تأثیر زیادی بر اضطراب سخنرانی دارد. کمال‌گرایی به تلاش مستمر فرد برای دستیابی به استانداردهای بسیار بالا و ایده‌آل‌ها اطلاق می‌شود، نوجوانانی که دارای ویژگی کمال‌گرایی هستند، معمولاً خود را ملزم به دستیابی به بهترین و بی‌نقص‌ترین نتایج در هر زمینه‌ای می‌دانند (فلت و هیوت ۳، ۲۰۲۲). در زمینه اضطراب سخنرانی، کمال‌گرایی می‌تواند نقش میانجی در فرآیند بروز اضطراب ایفا کند. افرادی که کمال‌گرا هستند، تمایل دارند که در صحبت کردن خود هیچ‌گونه اشتباهی نداشته باشند و تصور می‌کنند که باید همیشه کامل و بی‌عیب باشند (محمدپور و پیشقدم ۴، ۲۰۲۲)، این نگرش می‌تواند موجب ایجاد اضطراب شدید در موقعیت‌های اجتماعی و سخنرانی شود.

با توجه به اهمیت زیاد اضطراب سخنرانی در دوران نوجوانی، ضروری است که به شناسایی علل و عوامل تشدیدکننده این اختلال پرداخته شود. این اضطراب نه تنها می‌تواند بر تحصیل و شادکامی فرد اثرات منفی بگذارد، بلکه می‌تواند بر روابط اجتماعی او و همچنین تصمیم‌گیری‌های شخصی و حرفه‌ای در آینده تأثیر بگذارد. در این راستا، شناسایی عوامل مؤثر و همچنین تعیین چگونگی تعامل این عوامل با یکدیگر، می‌تواند به‌عنوان یک راهبرد پیشگیرانه و درمانی مؤثر برای کاهش اضطراب سخنرانی عمل کند. ، علیرغم اهمیت این موضوع، تحقیقات کمی به بررسی چگونگی تأثیر سبک‌های فرزندپروری افراطی، به ویژه هلیکوپتری، بر اضطراب سخنرانی پرداخته‌اند و مطالعات موجود بیشتر بر تأثیرات مجزای این سبک‌ها در زمینه‌های مختلف متمرکز بوده‌اند. بطوری که در زمینه سبک‌های فرزندپروری، مطالعات مختلف به بررسی تأثیرات مختلف سبک‌های فرزندپروری بر رشد روانی و اجتماعی کودکان و نوجوانان پرداخته‌اند. به‌طور خاص، تحقیقات در زمینه سبک فرزندپروری هلیکوپتری نشان داده‌اند که این سبک فرزندپروری می‌تواند منجر به افزایش اضطراب اجتماعی و اضطراب سخنرانی در نوجوانان شود (پدیا-واکر و نلسون ۵، ۲۰۱۲). در این راستا، مطالعات بلسکی ۶ (۲۰۰۵)، پدیا-واکر و نلسون (۲۰۱۲)، و بوتکین و همکاران (۲۰۲۱) نیز نشان داده‌اند که سبک فرزندپروری هلیکوپتری با افزایش اضطراب اجتماعی و اضطراب سخنرانی در نوجوانان ارتباط دارد. همچنین، در زمینه باورهای غیرمنطقی، تحقیقات زیادی نشان داده‌اند که این باورها با اضطراب‌های مختلف از جمله اضطراب سخنرانی در ارتباط هستند. به‌طور خاص، مطالعات دیوید، اسچنور و اورنستین ۷ (۲۰۱۸) نشان داده‌اند که باورهای غیرمنطقی می‌توانند به تشدید اضطراب سخنرانی منجر شوند. در زمینه کمال‌گرایی نیز، مطالعات فروست، مارتن، لاهارت و روسنبلات ۸ (۱۹۹۰) و فلت و هیوت (۲۰۲۲) نشان داده‌اند که کمال‌گرایی به‌طور مستقیم با اضطراب سخنرانی مرتبط است و می‌تواند نقش میانجی در فرآیند بروز اضطراب سخنرانی ایفا کند. اگرچه پژوهش‌های مختلفی در خصوص تأثیر سبک‌های فرزندپروری و باورهای غیرمنطقی بر اضطراب سخنرانی انجام شده است، اما اکثر این تحقیقات به صورت مجزا به این عوامل پرداخته‌اند و کمتر به بررسی تعاملات پیچیده بین این متغیرها پرداخته شده است. گپ پژوهشی اصلی در این زمینه، فقدان بررسی مدل جامع و هم‌زمانی است که

1. Ellis
2. Perfectionism
3. Flett, & Hewitt
4. Mohammadpour, & Pishghadam
5. Padilla-Walker, & Nelson
6. Belsky
7. David, Schnur, & Orenstein
8. Frost, Marten, Lahart, & Rosenblate

بتواند نقش میانجی کمال‌گرایی در ارتباط بین سبک فرزندپروری هلیکوپتری، باورهای غیرمنطقی و اضطراب سخنرانی را شفاف‌سازی کند. در واقع، بیشتر پژوهش‌ها تنها به بررسی هر یک از این عوامل به طور مستقل پرداخته‌اند، بدون آنکه مدل‌سازی سیستماتیک از رابطه این عوامل با اضطراب سخنرانی ارائه داده باشند. به‌ویژه در زمینه تحقیقات بر روی نوجوانان دختر دوره اول متوسطه، که تحت تأثیر فشارهای اجتماعی و فرهنگی خاصی قرار دارند، بررسی چنین مدلی می‌تواند به درک عمیق‌تری از این اختلال منجر شود. بنابراین این پژوهش قصد دارد تا خلأ موجود در ادبیات تحقیق را پر کرده و نقش میانجی کمال‌گرایی در فرآیند بروز اضطراب سخنرانی را مدل‌سازی کند، و درصدد پاسخگویی به سوال زیر است: آیا مدل نقش سبک فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی در اضطراب سخنرانی با توجه به نقش میانجی کمال‌گرایی در دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه از برازش قابل‌قبولی برخوردار است؟

روش

روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی و مدل‌سازی معادلات ساختاری است. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول شهر کرمان به تعداد ۸۲۴۰ نفر در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ می‌باشد، که براساس قاعد سرانگشتی در حوزه معادلات ساختاری ۵۶۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. معیارهای ورود شرکت‌کنندگان به پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول، مشغول به تحصیل بودن در شهر کرمان، علاقه به همکاری در پژوهش و فاقد هرگونه بیماری جسمی و روانی (بر اساس اطلاعات موجود در پرونده تحصیلی دانش‌آموزان) بود. معیارهای خروج آزمودنی‌ها از پژوهش، همکاری نکردن در تحقیق و پاسخگویی ناقص به پرسش‌نامه‌ها در نظر گرفته شد. پس از انتخاب گروه نمونه، پرسش‌نامه‌ها با رعایت اصول اخلاقی پژوهش به این شرح در بین دانش‌آموزان توزیع شد: رضایت آگاهانه آزمونی‌ها از شرکت در پژوهش؛ توضیح درباره نحوه پاسخدهی به سوالات و ضرورت همکاری صادقانه؛ حسن رفتار و محرمانه ماندن اطلاعات؛ خروج از پژوهش در صورت تمایل نداشتن به همکاری؛ اجتناب از تحریف داده‌ها و داده‌سازی. برای اجرای این پژوهش ابتدا مجوزهای لازم از دانشگاه محل تحصیل و اداره آموزش و پرورش شهر کرمان دریافت شد و پس از آشنایی شرکت‌کننده‌ها با اهداف پژوهش و اطمینان از محرمانه ماندن اطلاعات شخصی و اعلام رضایت، آزمودنی‌ها وارد پژوهش شدند. جهت برازش مدل مفهومی پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM^۱) با استفاده از نرم‌افزار AMOS^۲ استفاده شد. جهت سنجش نقش میانجی از دستور بوت استرپ^۳ و آزمون بارون و کنی^۴ با زبان برنامه نویسی R با پکیج mediation استفاده شد که براساس آن با ۱۰۰۰ بار نمونه‌گیری و در فاصله اطمینان ۰/۹۵ کمترین و بیشترین میزان رابطه غیر مستقیم برآورد شد.

ابزارهای پژوهش

الف) پرسش‌نامه کمال‌گرایی^۵ (PNPS): پرسش‌نامه کمال‌گرایی مثبت و منفی توسط تری شورت^۶ و همکاران (۱۹۹۵) طراحی شد. این پرسش‌نامه شامل ۴۰ سوال (۲۰ سوال کمال‌گرایی مثبت و ۲۰ سوال کمال‌گرایی منفی) است. سوالات پرسش‌نامه بر اساس طیف لیکرت از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم طراحی شده‌است و نمره‌گذاری آن از ۱ تا ۵ برای هر سوال و دامنه نمرات این پرسش‌نامه برای هر کدام از مقیاس‌ها بین ۲۰ تا ۵۰ می‌باشد. تری شورت و همکاران (۱۹۹۵) روایی محتوایی این پرسش‌نامه

1. Structural Equation Modeling
2. Analysis of Moment Structures
3 Bootstrap
4 Baron & Kenny Test
5. Positive and Negative Perfectionism Scale
6. Terry-Short

را براساس نظرات خبرگان ۰/۷۳ و پایایی آن را براساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰، کمال‌گرایی مثبت و منفی به ترتیب ۰/۸۱ و ۰/۸۳ گزارش کرده‌اند. بشارت (۲۰۰۷) ضریب آلفای کرونباخ مقیاس‌های مثبت و منفی کمال‌گرایی را به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۷۸ و ذکر کرده‌است. روایی ملاکی این پرسش‌نامه را با سلامت عمومی گلدبرگ (۰/۶۳) و پذیرش خود کوپر اسمیت (۰/۵۷) بدست آورده‌است. در پژوهش حاضر پایایی این پرسش‌نامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ برای کمال‌گرایی مثبت ۰/۷۴۸ و کمال‌گرایی منفی ۰/۸۱۳ بدست آمد.

ب) پرسش‌نامه باورهای غیرمنطقی جونز^۱ (IBT): این پرسش‌نامه دارای ۴۰ سوال است که توسط جونز^۲ (۱۹۶۸) طراحی شده و مولفه‌های نیاز به تأیید اجتماعی^۳، گرایش به فاجعه‌سازی^۴، اجتناب از مشکلات^۵ و وابستگی به دیگران^۶ را می‌سنجد. درجه‌بندی پرسش‌ها بر پایه مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم نمره ۵، موافقم نمره ۴، تا حدی موافقم نمره ۳، مخالفم نمره ۲ و کاملاً مخالفم نمره ۱) است. دامنه نمرات در این پرسش‌نامه بین ۴۰ تا ۲۰۰ می‌باشد، نمره بالا نشان‌دهنده باور غیرمنطقی بیشتر است. جونز (۱۹۶۸) روایی سازه‌ای این پرسش‌نامه را با در نظر گرفتن ۱۰ عامل ۶۷/۳ و ضریب پایایی کل آن را به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۲ ذکر کرده‌است. در ایران، عبادی و معتمدین^۷ (۲۰۰۵) روایی سازه‌ای این پرسش‌نامه را براساس تحلیل عاملی اکتشافی ۴۱/۷۵ و بار عاملی کلیه سوال‌های پرسش‌نامه بالای ۰/۴۰ بدست آورده‌اند که نشان‌دهنده روایی سازه‌ای مناسب پرسش‌نامه می‌باشد، آن‌ها ضریب پایایی کل پرسش‌نامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۶ ذکر کرده‌اند. در پژوهش حاضر پایایی این پرسش‌نامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰۶ بدست آمد.

ج) پرسش‌نامه اضطراب سخنرانی^۸ (PRPSA): این پرسش‌نامه توسط مک کوبی (۱۹۷۰) ساخته شده‌است و در سال ۲۰۰۴ توسط چو^۹ و همکاران مورد بازبینی قرار گرفته است، این پرسش‌نامه ۲۳ گویه‌ای در یک مقیاس ۵ درجه بسیار زیاد – زیاد – متوسط – کم و بسیار کم درجه بندی شده‌است دامنه نمرات این پرسش‌نامه بین ۲۳ تا ۶۵ می‌باشد، نمره بالا نشان‌دهنده اضطراب سخنرانی بیشتر است. چو و همکاران (۲۰۰۴) روایی سازه‌ای این پرسش‌نامه را مناسب ذکر کرده‌اند به‌طوری که دو عامل آن ۵۰/۸۰ درصد واریانس کل اضطراب سخنرانی (سخنرانی) را تبیین می‌کرده‌اند. و روایی ملاکی آن را با پرسش‌نامه نگرانی‌های اجتماعی ۱۰/۷۰ و ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌نامه را ۰/۹۵ و پایایی بازآزمایی با ۴ هفته فاصله ۰/۷۱ بدست آورده‌اند. امین بیدختی (۱۳۹۷) این پرسش‌نامه را در ایران هنجاریابی کرده است. ایشان روایی سازه‌ای پرسش‌نامه را با در نظر گرفتن ۴ عامل ۶۲/۳۶ بدست آورده است. بطوری که با در نظر گرفتن ۴ عامل این پرسش‌نامه ۶۲/۳۶ از واریانس کل اضطراب سخنرانی را تبیین می‌کند. امین بیدختی ضریب اعتبار کل پرسش‌نامه را با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ و برای عامل اول تا چهارم به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۸۹، ۰/۸۰ و ۰/۷۳ بدست آمد. در تحقیق حاضر ضریب پایایی پرسش‌نامه براساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰۶ بدست آمد.

د) پرسش‌نامه سبک فرزندپروری هلیکوپتری^{۱۱} (HPI-S): نسخه کوتاه ابزار والدگری هلیکوپتری توسط پیستلا^{۱۲} و همکاران (۲۰۲۰) طراحی شده است که دارای ۱۰ سوال می‌باشد. پاسخ‌ها بر روی مقیاس لیکرت ۷ درجه‌بندی شده از ۱ (کاملاً

1. Irrational Beliefs Test
2. Jones
3. Need for social approval
4. tendency to catastrophize
5. avoid problems
6. dependence on others
7. Ebadi, & Motamedi
8. Personal Report of Public Speaking Anxiety
9. Cho
10. Anxiety Social Concerns
11. Helicopter Parenting Instrument-Short Version
12. Pistella

مخالقم) (تا ۷ (کاملاً موافقم) نشان داده می‌شوند دامنه نمرات این پرسش‌نامه بین ۱۰ تا ۷۰ می‌باشد، نمره بالا نشان‌دهنده فرزندپروری هلیکوپتری بیشتر است. اعتبار ابزار با روش هم‌سانی درونی در پژوهش پیستلا و همکاران (۲۰۲۰) با ضرایب آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۹ به دست آمد. روایی همگرایی ابزار با بررسی همبستگی بین دو نسخه مربوط به پدران و مادران هلیکوپتری ۰/۶۵ گزارش شده است. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی فولادی و همکاران (۱۴۰۱) نشان داده است این پرسش‌نامه از دو عامل درگیری ذهنی و درگیری عملی تشکیل شده است بطوری که دو عامل ۵۵/۰۴ درصد از واریانس فرزندپروری هلیکوپتری را تبیین می‌کند. شاخص‌های تحلیل عاملی تأییدی نیز بیانگر آن بود که ساختار دو عاملی ابزار برازش قابل‌قبولی با داده‌ها دارد و مدل مورد تأیید است $CFI = 0.89$ ، $GFI = 0.91$ ، و $RMSEA = 0.079$. روایی همگرایی پرسنامه با پرسش‌نامه فراوالدگری ۰/۷۱ و ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۸۹ به دست آمده است. در پژوهش حاضر پایایی این پرسش‌نامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۳۷ به دست آمد.

یافته‌ها

از بین ۵۶۰ دانش‌آموز مورد بررسی ۱۸۱ نفر (۳۴/۸ درصد) ۱۳ سال و پایه هفتم، ۱۹۸ نفر (۳۸/۱ درصد) ۱۴ سال و پایه هشتم، ۱۴۱ نفر (۲۷/۱ درصد) ۱۵ ساله و پایه نهم بوده‌اند.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
درگیری عینی	۸/۹	۳/۷۹	-۰/۴۰۷	-۰/۹۴۵
درگیری ذهنی	۳۱/۶۸	۷/۸۸	-۰/۱۲۸	-۰/۶۰۱
نیاز به تأیید دیگران	۱۲/۲۴	۳/۳۴	۰/۱۵۷	-۰/۴۴۲
انتظار بالا از خود	۱۲/۳۷	۳/۳۷	۰/۲۲۱	-۰/۵۵۲
تمایل به سرزنش	۱۲/۲۸	۳/۳۶	۰/۱۱۷	-۰/۴۹۵
واکنش نسبت به ناکامی	۱۲/۲۶	۳/۳۳	۰/۱۲۱	-۰/۵۹۳
بی‌مسئولیتی هیجانی	۱۲/۰۶	۳/۳۴	۰/۲۵۶	-۰/۵۶۴
نگرانی زیاد توأم با اضطراب	۱۲/۶۱	۳/۲۳	۰/۰۲۲	-۰/۴۷۵
اجتناب از مشکل	۱۲/۵۳	۳/۳۶	۰/۰۷۸	-۰/۶۰۲
وابستگی	۱۲/۲۸	۳/۳۹	۰/۱۰۷	-۰/۶۶۲
درماندگی نسبت به تغییر	۱۲/۵۳	۳/۳۳	۰/۱۰۲	-۰/۶۱۷
کمال‌گرایی مثبت	۵۵/۳۰	۱۲/۰۳	۰/۰۹	-۰/۲۱۵
کمال‌گرایی منفی	۶۰/۷۴	۱۳/۸۹	۰/۰۷۲	-۰/۲۶۶
ترس از ارزیابی منفی توسط مخاطبان	۲۹/۴۶	۷/۴۷	-۰/۱۷۶	-۰/۴۶۹
اضطراب عملکرد	۲۴/۰۴	۶/۳۶	-۰/۳۷۶	-۰/۵۶۷
اضطراب ناتوانی در سخنرانی	۱۲/۸۰	۳/۷۷	-۰/۱۰۸	-۰/۷۵۸
ترس از اقناء نشدن مخاطبان	۹/۹۸	۲/۹۹	-۰/۱۸۹	-۰/۷۶۷

1. Comparative Fit Index

2. Goodness of Fit Index

3. Root Mean Square Error of Approximation

جدول ۲. نتایج همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴
فرزندپروری هلیکوپتری	۱			
باورهای غیرمنطقی	۰/۴۹**	۱		
کمال‌گرایی	۰/۳۴۹**	۰/۴۰۹**	۱	
اضطراب سخنرانی	۰/۳۴۸**	۰/۴۳۸**	۰/۳۷۳**	۱

** معنی داری کمتر از ۰/۰۵

نتایج ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۲ نشان داد بین فرزندپروری هلیکوپتری با باورهای غیرمنطقی رابطه مثبت و معنادار ($r=0/49$; $p<0/001$)؛ بین فرزندپروری هلیکوپتری با کمال‌گرایی رابطه مثبت و معنادار ($r=0/349$; $p<0/001$)؛ بین فرزندپروری هلیکوپتری با اضطراب سخنرانی رابطه مثبت و معنادار ($r=0/348$; $p<0/001$)؛ بین باورهای غیرمنطقی با کمال‌گرایی رابطه مثبت و معنادار ($r=0/409$; $p<0/001$)؛ بین باورهای غیرمنطقی با اضطراب سخنرانی رابطه مثبت و معنادار ($p<0/001$)؛ و بین کمال‌گرایی با اضطراب سخنرانی رابطه مثبت و معنادار ($r=0/373$; $p<0/001$) وجود دارد.

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل اصلاح شده

شاخص‌های برازش	میزان	ملاک	تفسیر
کای اسکور (χ^2)	۳۶۷/۴۹	-	-
درجه آزادی (df)	۱۱۱	-	-
سطح معنی داری	۰/۰۰۱	کمتر از ۰/۰۵	
نسبت کای اسکور به درجه آزادی (χ^2/df)	۳/۳۱	کمتر از ۳	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۲۶	بیشتر از ۰/۸۰	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	۰/۸۹۸	بیشتر از ۰/۸۰	برازش مطلوب
شاخص برازش نسبی (RFI)	۰/۹۱۸	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش افزایشی (IFI)	۰/۹۵۲	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۵۲	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص توکلر-لویس (TLI)	۰/۹۴۲	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	۰/۹۳۳	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
ریشه میانگین مجزورات خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۶۴	کمتر از ۰/۰۸	برازش مطلوب
شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI)	۰/۷۶۲	بیشتر از ۰/۵۰	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش مقتصد (PCFI)	۰/۷۷۷	بیشتر از ۰/۵۰	برازش مطلوب

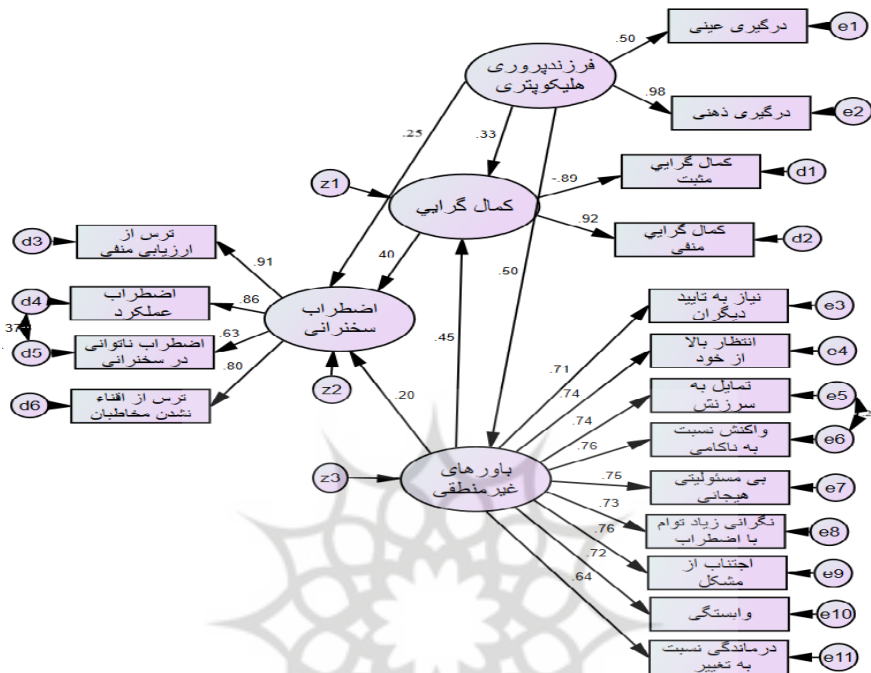
نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که مقدار آماره X^2 برابر با ۳۶۷/۴۹ با درجه آزادی ۱۱۱ است. حاصل تقسیم کای اسکور تقسیم بر درجه آزادی ۳/۳۱ بوده و کمتر از ۵ است که بیانگر برازش عالی مدل می‌باشد. شاخص نیکویی برازش ۱ برابر با ۰/۹۲۶ است که نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل است. شاخص نیکویی برازش تعدیل شده ۲ برابر با ۰/۸۹۸ می‌باشد که بزرگتر از ۰/۸۰ بوده

1. Goodness of Fit Index (GFI)

2. Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)

و بنابراین مدل از برازش مطلوب برخوردار است. مقدار ریشه میانگین مجذورات خطای برآورد نیز $0/064$ می‌باشد که با توجه به اینکه کمتر از $0/08$ است مطلوب بوده و نشان‌دهنده تأیید مدل پژوهش می‌باشد. شاخص برازش هنجار شده ۲ برابر با $0/952$ ، شاخص برازندگی هنجار نشده یا توکلر-لويس ۳ برابر با $0/942$ ، شاخص برازش تطبیقی ۴ برابر با $0/963$ و شاخص برازش نسبی ۵ برابر با $0/918$ است که همگی نشان‌دهنده برازش مطلوب و تأیید مدل پژوهش می‌باشد.

نمودار ۱. الگوی نهایی نقش سبک فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی در اضطراب سخنرانی با توجه به نقش میانجی کمال‌گرایی در دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه

جدول ۴. الگوی ساختاری مسیرها و ضرایب استاندارد آن‌ها در الگوی نهایی

P	CR	R2	β	S.E.	B	c
۰/۰۰۱	۵/۳۷	۰/۱۱	۰/۳۳	۰/۱۶۷	۰/۸۹۵	فرزندپروری هلیکوپتری ← کمال‌گرایی
۰/۰۰۱	۲/۸۸	۰/۰۵	۰/۲۵	۰/۰۲۵	۰/۰۷۲	فرزندپروری هلیکوپتری ← اضطراب سخنرانی
۰/۰۰۱	۸/۶۰	۰/۲۰	۰/۴۵	۰/۰۲۷	۲/۳۲	باورهای غیرمنطقی ← کمال‌گرایی
۰/۰۰۱	۳/۶۷	۰/۰۴	۰/۲۰	۰/۱۱۵	۰/۵۵۲	باورهای غیرمنطقی ← اضطراب سخنرانی
۰/۰۰۱	۶/۸۸	۰/۱۶	۰/۴۰	۰/۰۳۱	۰/۲۱۳	کمال‌گرایی ← اضطراب سخنرانی
۰/۰۰۱	۷/۲۷	۰/۳۴	۰/۶۰	۰/۰۳۵	۰/۲۵۶	فرزندپروری هلیکوپتری ← باورهای غیرمنطقی

تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق ضرایب رگرسیونی در مدل معادلات ساختاری (SEM) نشان می‌دهد که بین فرزندپروری هلیکوپتری و کمال‌گرایی رابطه معناداری وجود دارد، ($\beta = 0/33$, C.R= ۵/۳۷, $p < 0/05$). بین فرزندپروری هلیکوپتری و

1. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
2. Normed Fit Index (NFI)
3. Tucker-Lewis Index (TLI)
4. Comparative Fit Index (CFI)
5. Relative Fit Index (RFI)

اضطراب سخنرانی رابطه معناداری وجود دارد، ($\beta = 0/25$, $C.R = 2/88$, $p < 0/05$). بین باورهای غیرمنطقی و کمال‌گرایی رابطه معناداری وجود دارد، ($\beta = 0/45$, $C.R = 8/60$, $p < 0/05$). باورهای غیرمنطقی و اضطراب سخنرانی رابطه معناداری وجود دارد، ($\beta = 0/20$, $C.R = 3/67$, $p < 0/05$). بین کمال‌گرایی و اضطراب سخنرانی رابطه معناداری وجود دارد، ($\beta = 0/60$, $C.R = 7/27$, $p < 0/05$). بین باورهای غیرمنطقی رابطه معناداری وجود دارد، ($\beta = 0/40$, $C.R = 7/27$, $p < 0/05$). (جدول ۴).

جدول ۵. آماره آزمون بوت‌استرپ مربوط به نقش میانجی کمال‌گرایی

متغیرها	اثر	برآورد β استاندارد	حد پایین فاصله اطمینان ۹۵٪	حد بالای فاصله اطمینان ۹۵٪	مقدار- value
فرزندپروری هلیکوپتری * کمال‌گرایی * اضطراب سخنرانی	اثر میانجی میانگین ۱ (ACME)	۰/۲۹۶	۰/۱۷۸	۰/۴۳	۰/۰۰۱
	اثر مستقیم میانگین ۲ (ADE)	۰/۷۳۷	۰/۴۸۲	۰/۹۸	۰/۰۰۱
	اثر کلی ۳	۱/۰۳۳	۰/۷۶	۱/۲۸	۰/۰۰۱
باورهای غیرمنطقی * کمال- گرایی * اضطراب سخنرانی	نسبت میانجی‌گری	۰/۲۸۷	۰/۱۸۵	۰/۴۲	۰/۰۰۱
	اثر میانجی میانگین (ACME)	۰/۱۶۷	۰/۱۳۷	۰/۲۰	۰/۰۰۱
	اثر مستقیم میانگین (ADE)	۰/۳۴۲	۰/۱۷۷	۰/۳۱	۰/۰۰۱
	اثر کلی	۰/۳۱	۰/۲۴۷	۰/۳۷	۰/۰۰۱
	نسبت میانجی‌گری	۰/۲۱۷	۰/۱۲۵	۰/۳۳	۰/۰۰۱

*** این تحلیل شامل ۵۶۰ مشاهده و ۱۰۰۰ شبیه‌سازی بوت‌استرپ برای ارزیابی معناداری اثرات بود.

نتایج آزمون بوت‌استرپ جهت سنجش نقش میانجی نشان می‌دهد کمال‌گرایی در رابطه بین فرزندپروری هلیکوپتری و اضطراب سخنرانی نقش میانجی دارد ($\beta = 0/296$, $p < 0/05$). نسبت اثر میانجی شده نشان می‌دهد حدود ۲۸/۷ درصد از اثر کلی فرزندپروری هلیکوپتری بر اضطراب سخنرانی از طریق کمال‌گرایی میانجی‌گری می‌شود. همچنین کمال‌گرایی در رابطه بین باورهای غیرمنطقی و اضطراب سخنرانی نقش میانجی دارد ($\beta = 0/167$, $p < 0/05$). نسبت اثر میانجی شده نشان می‌دهد ۲۱/۷ درصد از اثر کلی باورهای غیرمنطقی بر اضطراب سخنرانی از طریق کمال‌گرایی میانجی‌گری می‌شود (جدول ۵). بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، مدل‌یابی نقش سبک فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی در اضطراب سخنرانی با توجه به نقش میانجی کمال‌گرایی در دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه بود. نتایج حاصل از آن نشان داد مدل نقش سبک فرزند پروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی در اضطراب سخنرانی با توجه به نقش میانجی کمال‌گرایی در دانش‌آموزان دختر از برازش قابل قبولی برخوردار است؛ و تمامی فرضیه‌های پژوهش تأیید شدند. به‌طور خاص، رابطه معنادار و مثبت میان سبک

1. Average Causal Mediation Effect
2. Average Direct Effect
3. Total Effect

فرزندپروری هلیکوپتری، باورهای غیرمنطقی، کمال‌گرایی و اضطراب سخنرانی تأکید می‌کند که این متغیرها در فرآیند شکل‌گیری اضطراب سخنرانی در دانش‌آموزان نقش محوری دارند.

طبق نتایج پژوهش بین سبک فرزندپروری هلیکوپتری و کمال‌گرایی رابطه معناداری وجود دارد. والدینی که به‌طور افراطی بر تمام جنبه‌های زندگی فرزند خود نظارت دارند و از هرگونه شکست یا خطر جلوگیری می‌کنند، ممکن است ناخواسته زمینه‌ساز اضطراب و نگرانی در فرزندان شوند (امیریان و همکاران، ۲۰۱۴). این سبک فرزندپروری، به‌ویژه زمانی که به استانداردهای غیرواقعی والدین گره می‌خورد، می‌تواند موجب گرایش نوجوانان به کمال‌گرایی شود (کیرتیکا و همکاران، ۲۰۲۳). چنین افرادی در تلاش برای اجتناب از نقص، ممکن است به اضطراب اجتماعی و نگرانی از ارزیابی دیگران دچار شوند. همچنین، فرزندپروری هلیکوپتری با اضطراب سخنرانی ارتباط دارد. نوجوانانی که تحت تأثیر این سبک تربیتی هستند، به‌دلیل ترس از قضاوت منفی و عدم توانایی در برآورده ساختن انتظارات والدین، در موقعیت‌های عمومی دچار اضطراب می‌شوند (بوتکین و همکاران، ۲۰۲۱؛ پادیا-واکر و همکاران، ۲۰۱۲). این تحقیق تأیید می‌کند که فشارهای والدین بر رعایت استانداردهای غیرواقعی، می‌تواند به افزایش اضطراب اجتماعی منجر شود. علاوه بر این، کمال‌گرایی نیز به اضطراب سخنرانی مرتبط است. افراد کمال‌گرا، به‌دلیل ترس از ناتوانی در رسیدن به استانداردهای بالا و نگرانی از ارزیابی دیگران، اضطراب بیشتری در سخنرانی‌ها تجربه می‌کنند (فورست و همکاران، ۱۹۹۰؛ فلت و هیویت، ۲۰۲۲). یافته‌های این تحقیق تأیید می‌کند که کمال‌گرایی تأثیر مستقیمی بر افزایش اضطراب سخنرانی دارد.

علاوه بر این، یافته‌ها نشان داد که بین باورهای غیرمنطقی و کمال‌گرایی نیز رابطه معناداری وجود دارد. باورهایی که بر ضرورت بی‌نقص بودن و عملکرد کامل تأکید دارند، می‌توانند فرد را به سمت کمال‌گرایی سوق دهند. افرادی که اعتقاد دارند "من باید همیشه بهترین باشم" یا "هیچ اشتباهی نباید داشته باشم"، ناخودآگاه خود را تحت فشار قرار می‌دهند تا در تمامی جنبه‌های زندگی عملکرد بی‌نقصی داشته باشند. این طرز فکر می‌تواند استرس و اضطراب را افزایش دهد، زیرا فرد دائماً خود را مورد ارزیابی قرار می‌دهد و کوچک‌ترین نقص را شکست تلقی می‌کند. مطابق با نظریه‌های شناختی-رفتاری، به‌ویژه مدل ایس (۲۰۱۵)، باورهای غیرمنطقی که بر ضرورت کمال تأکید دارند، مستقیماً به شکل‌گیری ویژگی‌های کمال‌گرایانه منجر می‌شوند. افراد دارای این باورها معمولاً در تلاش‌اند تا در تمامی جنبه‌های زندگی کامل باشند، که این امر موجب اضطراب فراوان می‌شود. تحقیقات پیشین نیز نشان داده‌اند که باورهای غیرمنطقی مانند "من باید همیشه عالی باشم" از عوامل کلیدی در ایجاد کمال‌گرایی محسوب می‌شوند (احمدی و خداپناه، ۲۰۲۰). این باورها فرد را به سوی استانداردهای غیرواقعی سوق داده و احساس ناکافی بودن و اضطراب را تقویت می‌کنند (فلاحی و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین، این نگرش‌ها می‌توانند در سطح اجتماعی موجب محدودیت در ابراز خود و مشارکت اجتماعی شوند.

نتایج حاکی از آن است که بین فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی رابطه معناداری وجود دارد. این سبک فرزندپروری، که شامل نظارت افراطی والدین بر زندگی فرزندان است، می‌تواند موجب شکل‌گیری باورهای غیرمنطقی مانند ترس از اشتباه، کمال‌گرایی و نگرانی از ارزیابی منفی شود. کودکانی که در این شرایط رشد می‌کنند، اغلب قادر به تصمیم‌گیری مستقل نیستند و احساس می‌کنند باید مطابق با استانداردهای والدین عمل کنند. این وضعیت، به‌ویژه در موقعیت‌های اجتماعی، اضطراب شدیدی ایجاد می‌کند (بلسکی، ۲۰۰۵).

نتایج دیگر پژوهش نشان داد که کمال‌گرایی به‌عنوان یک متغیر میانجی، رابطه بین فرزندپروری هلیکوپتری و اضطراب سخنرانی را میانجی‌گیری می‌کند. حدود ۲۸.۷ درصد از اثر کلی فرزندپروری هلیکوپتری بر اضطراب سخنرانی از طریق کمال‌گرایی میانجی‌گری می‌شود. این یافته‌ها با مدل‌های شناختی-رفتاری هم‌سو هستند، زیرا فرزندپروری هلیکوپتری با ایجاد فشار برای بی‌نقص بودن، زمینه اضطراب اجتماعی را فراهم می‌کند (پادیا-واکر و همکاران، ۲۰۱۲). در این سبک تربیتی،

فرزند به دلیل ترس از قضاوت و اشتباه، دچار اضطراب در موقعیت‌های ارزیابی مانند سخنرانی می‌شود. همچنین، کمال‌گرایی رابطه بین باورهای غیرمنطقی و اضطراب سخنرانی را تعدیل می‌کند، به‌طوری که ۲۱.۷ درصد از اثر کلی باورهای غیرمنطقی بر اضطراب سخنرانی از طریق کمال‌گرایی میانجی‌گری می‌شود. باورهای غیرمنطقی، که شامل افکاری اغراق‌آمیز و نادرست هستند، فرد را به سمت توقعات غیرواقعی و ترس از اشتباه سوق داده و اضطراب را افزایش می‌دهند (شکوهی مقدم و همکاران، ۲۰۱۱). این یافته‌ها بر نقش متغیرهای میانجی تأکید دارند و می‌توانند در تدوین روش‌های مدیریت اضطراب سخنرانی مورد استفاده قرار گیرند.

بطور کلی می‌توان نتیجه‌گیری کرد سبک فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی تأثیر مستقیمی بر اضطراب سخنرانی دارند. علاوه بر این، بررسی‌ها نشان داد که این دو متغیر از طریق تأثیرگذاری بر کمال‌گرایی، به‌طور غیرمستقیم و میانجی‌گرانه بر اضطراب سخنرانی تأثیر می‌گذارند. این نتایج به‌وضوح نشان می‌دهند که کمال‌گرایی، به‌عنوان یک ویژگی شخصیتی، می‌تواند نقش اساسی در شکل‌گیری اضطراب سخنرانی ایفا کند، به‌ویژه در موقعیت‌هایی که افراد تحت ارزیابی دیگران قرار می‌گیرند و در معرض فشارهای اجتماعی هستند. از این‌رو، می‌توان استنباط کرد که کمال‌گرایی، به‌ویژه در دانش‌آموزان نوجوان که هنوز در حال شکل‌گیری هویت شخصی و اجتماعی خود هستند، می‌تواند به‌عنوان یک میانجی روان‌شناختی در مسیر اضطراب سخنرانی عمل کند. این پژوهش همچنین به‌طور معناداری اهمیت سبک‌های فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی را در ایجاد مشکلات روان‌شناختی، به‌ویژه اضطراب سخنرانی، روشن کرده است. فرزندپروری هلیکوپتری که به‌طور افراطی مراقب و هدایت‌کننده است، می‌تواند زمینه‌ساز فشارهای درونی و نیاز به کمال‌گرایی در کودکان و نوجوانان باشد. به همین ترتیب، باورهای غیرمنطقی که منجر به انتظارات غیرواقعی از خود می‌شوند، می‌توانند به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، از طریق تأثیر بر کمال‌گرایی، اضطراب سخنرانی را افزایش دهند. این یافته‌ها بر لزوم توجه به عوامل روان‌شناختی و اجتماعی مؤثر در اضطراب سخنرانی تأکید می‌کنند و نشان می‌دهند که در مداخلات روان‌شناختی برای کاهش اضطراب سخنرانی، باید به سبک‌های فرزندپروری، باورهای غیرمنطقی و ویژگی‌های شخصیتی مانند کمال‌گرایی توجه ویژه‌ای شود. این پژوهش می‌تواند پایه‌گذار برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای برای کمک به دانش‌آموزان در مدیریت اضطراب سخنرانی و تقویت مهارت‌های اجتماعی و روان‌شناختی آن‌ها باشد.

این پژوهش با محدودیت‌هایی مواجه بود که می‌تواند بر نتایج آن تأثیرگذار باشد. از جمله محدودیت در اختیار پژوهشگر استفاده هم‌زمان از چهار عدد پرسش‌نامه طولانی که باعث طولانی شدن مدت پاسخگویی و خستگی آن‌ها می‌شد. و محدودیت خارج از کنترل پژوهشگر عدم کنترل همه متغیرهای مداخله‌گر مثل سلامت روان، وضعیت اقتصادی اجتماعی خانواده، سابقه تحصیلی و غیره بود. از این‌رو، پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های آینده نمونه‌های وسیع‌تر و متنوع‌تری را در مناطق مختلف جغرافیایی بررسی کنند و از روش‌های چندمنبعی برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده کنند تا اعتبار نتایج افزایش یابد. در راستای پیشنهادات کاربردی، مداخلات آموزشی و مشاوره‌ای با هدف کاهش اثرات منفی فرزندپروری هلیکوپتری و باورهای غیرمنطقی، به‌ویژه در زمینه اضطراب سخنرانی، می‌تواند مفید باشد. به‌طور خاص، طراحی برنامه‌هایی که به دانش‌آموزان کمک کند تا کمال‌گرایی خود را مدیریت کرده و باورهای غیرمنطقی خود را تغییر دهند، می‌تواند به کاهش اضطراب و ارتقاء عملکرد سخنرانی آن‌ها کمک کند.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

سیاسگزاری

بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران این تحقیق و دانش‌آموزانی که در این پژوهش شرکت کرده‌اند تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

- اصغری، آ. و صحرانورد، س. (۱۴۰۴). ارتباط بین والدین هلیکوپتری با نیازهای بنیادین روان‌شناختی و رفتارهای جامعه‌پسند در نوجوانان: نقش تعدیل‌گر جنسیت. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۱۵(۵۷)، ۴۱-۵۲. <https://doi.org/10.22034/spr.2025.479827.1990>
- امین بیدختی، ن. (۱۳۹۷). مطالعه ویژگی‌های روانسنجی پرسش‌نامه افکار اضطراب سخنرانی (SATI) در دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد رشته روانسنجی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه علامه طباطبائی.
- پرچمی، م. و بهرامی‌پور، م. (۱۴۰۳). اثربخشی مداخله فرزندپروری آگاه از آسیب بر ترومای دوران کودکی و مهارت‌های تعاملی والدین در خانواده‌های فرزندپذیر. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۱۴(۵۶)، ۱۱۱-۱۲۶. <https://doi.org/10.22034/spr.2025.463970.1961>
- عزیزی، م.، کاوه فارسانی، ذ. و حاجی‌حسینی، م. (۱۴۰۴). بررسی رابطه بین ادراک تعارض والدینی و سازگاری هیجانی: با میانجی‌گری مهارت‌های اجتماعی و شایستگی رابطه در میان نوجوانان. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۱۵(۵۸)، ۳۷-۵۶. <https://doi.org/10.22034/spr.2025.496915.2050>
- فولادی، ف.، پورشه‌ریار، ح. و ابراهیمی، س. (۱۴۰۲). ویژگی‌های روان‌سنجی ابزار والدگری هلیکوپتری فرم کوتاه در نوجوانان. دست‌آوردهای روان‌شناختی، ۱(۳۰)، ۷۸-۵۹. doi: 10.22055/psy.2022.38405.2734
- Ahmadi, M., & Khodapanah, A. (2020). Structural modeling of social responsibility through irrational beliefs and perfectionism in middle school students. *Iranian Journal of Educational Psychology*, 15(3), 75-91. <https://doi.org/10.29252/edupsy.2020.57>.
- Amin Bidokhti, N. (2018). Psychometric Properties of the Speech Anxiety Thoughts Inventory (SATI) in Undergraduate and Graduate Students at Allameh Tabataba'i University (Academic Year 2017-2018). Master's Thesis in Psychometry, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabataba'i University.
- Amirian, M. E., Falahi, H., Zivari Rahman, M., & Shokouhi Moghadam, S. (2014). The Relationship between Employees' Maturity and Organizational Intelligence by Offering a Model of Structural Equations. *Journal of Applied Sciences Research*, 10(7), 11-17. http://www.aensiweb.com/old/jasr/jasr_june_2014.html
- Asghari, A. and Sahranavard, S. (2025). Relationship between Helicopter Parenting with Basic Psychological Needs and Prosocial Behaviors in Adolescents: The Moderating role of Gender. *Social Psychology Research*, 15(57), 41-52. doi: 10.22034/spr.2025.479827.1990
- Azizi, M. , KavehFarsani, Z. and Hajhasani, M. (2025). Investigating the relationship between perception of the interparental conflict and emotional adjustment: with the mediation of social skills and relationship competence among adolescents. *Social Psychology Research*, 15(58), 37-56. doi: 10.22034/spr.2025.496915.2050
- Belsky, J. (2005). Parenting and child development: A brief overview of the evidence. *Child Development Perspectives*, 4(3), 125-130. <https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2005.tb01309.x>.
- Besharat M. A. (2007). Development And Validation Of The Tehran Multidimensional Perfectionism Scale. *Psychological Research [Internet]*;10(1-2 (19)):49-67. <https://sid.ir/paper/66255/en>

- Botkin, T., Wiggs, K., Kipp, H., Lindstrom, R., & Molina, B. (2021). 29.7 Helicopter Parenting in Adolescents With ADHD: Examination of Scale Factor Structure and Associations with Other Indices of Parenting. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 60(10, Supplement), S210. <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2021.09.247>.
- Cho, Y., Smits, J. A. J., & Telch, M. J. (2004). The Speech Anxiety Thoughts Inventory: Scale development and preliminary psychometric data. *Behaviour Research and Therapy*, 42(1), 13–25. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(03\)00067-6](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(03)00067-6).
- David, D., Schnur, J. B., & Orenstein, M. (2018). Irrational beliefs and their influence on mental health: Understanding and managing stress. *Journal of Cognitive Therapy*, 32(4), 15-21. <https://doi.org/10.1007/s10597-018-0215-7>.
- de Jong, R., Lommen, M. J. J., Timmerman, M. E., van Hout, W. J. P. J., Kuijpers, R. C. W. M., de Jong, P. J., & Nauta, M. H. (2021). Treating Speech Anxiety in Youth: A Randomized Controlled Microtrial Testing the Efficacy of Exposure Only Versus Exposure Combined with Anxiety Management Strategies. *Behavior Therapy*, 52(6), 1377–1394. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2021.03.010>.
- Ebadi, G., & Motamedi, M. (2005). Investigating the factor structure of Jones' Irrational Beliefs Test in Ahvaz. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 7(23). <https://sid.ir/paper/469696/fa>.
- Ellis, A. (2015). *Rational emotive behavior therapy: It works for me—it can work for you*. Prometheus Books.
- Ellis, A., & Harper, R. A. (1997). *A guide to rational living* (3rd ed.). Wilshire Book Company.
- Fallahi, V., Narimani, M., & Atadokht, A. (2022). The structural equation modeling role of irrational beliefs in predicting students' cyberbullying experience. *Psychological Studies*, 18(1), 39-53. <https://doi.org/10.22051/PSY.2021.30477.2166>
- Felt, M., & Hewitt, P. L. (2022). Perfectionism and its impact on social responsibility and interpersonal functioning. *Journal of Personality and Social Psychology*, 113(4), 789-803. <https://doi.org/10.1037/pspp0000365>.
- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2002). Perfectionism and maladjustment: An overview of theoretical, definitional, and treatment issues. In G. L. Flett & P. L. Hewitt (Eds.), *Perfectionism: Theory, research, and treatment* (pp. 5–31). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10458-001>
- Fouladi, F., Poorshahrivar, H., & Ebrahimi, S. (2023). Psychometric Properties of the Helicopter Parenting Instrument Short Form in Adolescents. *Psychological Achievements*, 30(1), 59-78. doi: 10.22055/psy.2022.38405.2734
- Frost, R. O., Marten, P. A., Lahart, C. M., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14(5), 449-468. <https://doi.org/10.1007/BF01172967>.
- Ghanbari, S. , Zivari Rahman, M. , Shokuhi, S. (2013). The impact of Islamic revolution course on promotion of study familiarity with soft war (Case study at Kerman University). *Scientific Research Journal on Islamic Revolution*, 2(5), 49–66. https://rjir.basu.ac.ir/article_342_2.html
- Ghanbari, S., Zivari-Rahman, M., & Shokouhi-Moghadam, S. (2021). Psychometric Properties of the Youth Pornography Addiction Screening Tool. *Addiction & Health*, 13(4), 207–220. <https://doi.org/10.22122/ahj.v13i4.299>
- Ghorbankhani, M., Zivari Rahman, M., & Ghanbari, S. (2021). Studying the level of familiarity of high school students and teachers in Alborz province with soft war and non-operational defense against it and their empowerment methods. *Strategic Management Studies of National Defence Studies*, 11(43), 247-278. <https://doi.org/20.1001.1.24234621.1400.11.43.10.7>.
- Jones, R.A. (1968) A factored measure of Ellis' irrational belief system with personality and maladjustment correlates. *Dissertation Abstracts International*, 29(11-B), 4379- 4380. <https://psycnet.apa.org/record/1969-17525-001>
- Kankam, P.K. and Boateng, S.O. (2017), "Addressing the problem of speech anxiety among students", *International Journal of Public Leadership*, Vol. 13 No. 1, pp. 26-39. <https://doi.org/10.1108/IJPL-07-2016-0029>

- Keerthigha, C., Singh, S., Chan, K. Q., & Caltabiano, N. (2023). Helicopter parenting through the lens of reddit: A text mining study. *Heliyon*, 9(10), e20970. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e20970>.
- Khodabandehlou, S., & Zivari Rahman, M. (2017). Providing a new approach for segmenting customers based on their purchasing behavior change over time in electronic business. *Journal of Information Technology Management*, 9(2), 277-300. <https://doi.org/10.22059/jitm.2017.61417>
- Kline, R. B. (2021). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (5th ed.). Guilford Press.
- Lin, M., Qian, M., He, D., Wen, X., & Li, X. (2020). Avoidance of all feedback? Attention allocation during and after public speech in social anxiety. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 66, 101520. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2019.101520>
- Mahdizadeh S., & Zivari Rahman M, (2025). Structural Equation modeling of the relationship between emotional schemas and academic self-efficacy with the mediating role of academic emotions in high school girls in mashhad. *Journal of Psychological Science*. 24(151), 245-262. URL: <http://psychologicalscience.ir/article-1-2763-en.html>
- McCroskey, J. C. (1970) . Measures of communication-bound anxiety. *Speech Monographs*, 37, 269-277. <https://doi.org/10.1080/03637757009375677>.
- Mohammadpour, M., & Pishghadam, R. (2022). Examining perfectionism as a mediator in the relationship between irrational beliefs and social responsibility. *Personality and Individual Differences*, 181, 111-125. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.111125>.
- Padilla-Walker, L. M., & Nelson, L. J. (2012). Black hawk down? Establishing helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging adulthood. *Journal of Adolescence*, 35(5), 1177–1190. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2012.03.007>.
- Parchami, M. and Bahramipour, M. (2025). The Effectiveness of Trauma-Informed Parenting Intervention on Childhood Trauma and Parental Interactional Skills in Adoptive Families. *Social Psychology Research*, 14(56), 111-126. doi: 10.22034/spr.2025.463970.1961
- Pine, D. S., Helfinstein, S. M., Bar-Haim, Y., Nelson, E., & Fox, N. A. (2009). Challenges in developing novel treatments for childhood disorders: lessons from research on anxiety. *Neuropsychopharmacology: official publication of the American College of Neuropsychopharmacology*, 34(1), 213–228. <https://doi.org/10.1038/npp.2008.113>
- Pirinen, V., Eggers, K., Dindar, K., Helminen, T., Kotila, A., Kuusikko-Gauffin, S., Mäkinen, L., Ebeling, H., Hurtig, T., Mäntymaa, M., & Loukusa, S. (2024). Associations between social anxiety, physiological reactivity, and speech disfluencies in autistic young adults and controls. *Journal of Communication Disorders*, 109, 106425. <https://doi.org/10.1016/j.jcomdis.2024.106425>.
- Pistella, J., Izzo, F., Isolani, S., Ioverno, S., & Baiocco, R. (2020). Helicopter Mothers and Helicopter Fathers: Italian Adaptation and Validation of the Helicopter Parenting Instrument. *Psychology Hub*, 37(1), 37–46. <https://doi.org/10.13133/2724-2943/16900>.
- Shokouhi Moghadam S, Zivari Rahmani M, & Lesani M. (2011). Sports and mental health and happiness in high school students in Kerman. *Journal of Health Psychology*, 1(3):61-80. 1(3), 61-80. SID. <https://sid.ir/paper/242664/en>
- Siahmoshtei, J., Zivari Rahman, M., & Mikaeili, N. (2025). Modeling of the mediating role of health literacy in the relationship between early maladaptive schemas and coping strategies in cancer patients. **Scientific Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research**, 22(4), 389–406. <http://sjsph.tums.ac.ir/article-1-6372-en.html>
- Spyridonis, F., Daylamani-Zad, D., & Nightingale, J. (2024). PublicVR: A virtual reality exposure therapy intervention for adults with speech anxiety. *Virtual Reality*, 28, 105. <https://doi.org/10.1007/s10055-024-00998-x>
- Terry-Short, L. A., Owens, R. G., Slade, P. D., & Dewey, M. E. (1995). Positive and negative perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 18(5), 663–668. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)00192-U](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)00192-U).

- Yaman, H., & Demirtaş, T. (2014). A Research on Speech Anxiety of the Second Grade Primary School Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 122, 536–542. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1389>.
- Zivari Rahman, M., Salehi, K., Khodaie, E., Moghadamzadeh, A., & Hakimzadeh, R. (2022). Pathology of Scholastic Aptitude Search in Iran (Systematic Review of Literature in the Last Three Decades). *Educational Measurement and Evaluation Studies*, 12(39), 103–140. <https://doi.org/10.22034/emes.2022.547411.2346>.
- Zivari-Rahman, M., Ghanbari, S., & Shokouhi-Moghadam, S. (2021). Psychometric Properties of the Youth Pornography Addiction Screening Tool. *Addiction & Health*, 13(4), 207–220. <https://doi.org/10.22122/ahj.v13i4.299>.

